

Modul PBD

1. Definisi Moral

- Mengikut norma masyarakat
- Tingkah laku yang baik atau buruk
- Mengikut peraturan
- Tingkah laku yang betul atau salah
- Berdasarkan undang-undang
- Diterima agama

2. Baik:

Tingkah laku yang diterima oleh masyarakat

Benar:

Tingkah laku yang betul berasaskan fakta dan bukti yang sah

Patut:

Tingkah laku yang sesuai dibuat dan diterima oleh masyarakat

3. (a) Hubungan dengan orang lain semakin mesra

- (b) Mendapat kepercayaan dan keyakinan orang lain
- (c) Membantu untuk membuat keputusan yang betul dan tepat

4. (a) Kecewa. Sepatutnya sebagai murid yang lebih 'senior', mereka harus menunjukkan tingkah laku yang baik agar dapat dicontohi oleh murid-murid lain.

- (b) Bangga. Sepatutnya murid-murid lain mempunyai kesedaran diri yang tinggi seperti yang ditunjukkan oleh Shamitha dan rakan-rakannya.

5. Baik:

Tindakan Kamal melaporkan kesalahan Kumar dan Hafiz yang membawa dan menggunakan telefon bimbit di kawasan sekolah kepada guru disiplin merupakan perbuatan yang baik.

Benar:

Kumar dan Hafiz telah bercakap benar kerana mengakui kesalahan mereka membawa dan menggunakan telefon bimbit di kawasan sekolah.

Patut:

Tindakan guru disiplin mengenakan hukuman kepada Kumar dan Hafiz adalah patut selepas kesalahan mereka dibuktikan. (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

6. (a) Baik:

Tindakan Kumar memberitahu Chong bahawa dia terlupa membawa buku teks yang dipinjamnya secara jujur merupakan perbuatan yang baik.

Benar:

Kumar telah bercakap benar kerana mengakui kesalahannya, iaitu terlupa untuk membawa buku teks Pendidikan Moral milik Chong.

Patut:

Tindakan Kumar meminta maaf kepada Chong adalah patut kerana dia terlupa untuk membawa buku teks Pendidikan Moral milik Chong.

(b) Baik:

Tindakan Chong meminjamkan buku teks Pendidikan Moral kepada Kumar merupakan perbuatan yang baik.

Benar:

Chong telah bercakap benar, iaitu dia berasa marah pada mulanya apabila dia mengetahui bahawa Kumar terlupa membawa buku teks Pendidikan Moral miliknya.

Patut:

Tindakan Chong memaafkan kesalahan Kumar adalah patut selepas Kumar mengakui kesilapannya. (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

7. (a) Baik:

Tindakan rakan mengajak saya menaiki kereta kabel merupakan perbuatan yang baik.

Benar:

Saya perlu bercakap benar bahawa saya mengalami masalah gayat.

Patut:

Tindakan saya menolak ajakan rakan secara sopan adalah patut kerana saya mengalami masalah gayat.

(b) Baik:

Tindakan saya melaporkan perbuatan kawan baik saya yang meniru dalam peperiksaan merupakan perbuatan yang baik.

Benar:

Rakan saya perlu bercakap benar dengan mengakui kesalahan yang dilakukannya, iaitu meniru dalam peperiksaan.

Patut:

Tindakan guru mengenakan hukuman kepada rakan saya adalah patut selepas kesalahannya dibuktikan supaya rakan saya tidak mengulangi kesalahan itu lagi.

(c) Baik:

Tindakan saya memberitahu guru tentang sebab rakan saya tidak dapat menyertai aktiviti gotong-royong merupakan perbuatan yang baik.

Benar:

Rakan saya perlu bercakap benar dengan memberitahu sebab dia tidak dapat menyertai aktiviti gotong-royong tersebut.

Patut:

Tindakan rakan saya tidak menyertai aktiviti gotong-royong adalah patut kerana dia perlu mendapatkan rehat yang secukupnya.

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Power KBAT

1. Tingkah laku bermoral di kantin:

- Beratur semasa membeli makanan
- Meletakkan pinggan mangkuk yang digunakan ke dalam besen yang disediakan
- Duduk di tempat yang disediakan
- Membuang sampah ke dalam tong sampah
- Menutup paip air selepas mencuci tangan

Tingkah laku bermoral di kantin:

- Berebut-rebut semasa membeli makanan
- Berbuat bising seperti menjerit-jerit
- Membazir makanan dan minuman
- Duduk secara tidak sopan
- Meninggalkan pinggan mangkuk yang digunakan di atas meja

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Unit 2

Insan Bermoral Pilihan Hidup

Modul PBD

1. Insan bermoral ialah individu yang berfikiran, berperasaan dan mengamalkan perlakuan yang baik dalam semua tindakan yang dilakukannya.

2. Pemikiran:

- (a) Berfikiran rasional
- (b) Dapat membezakan baik dan buruk
- (c) Dapat membuat keputusan
- (d) Dapat menyelesaikan masalah

Perasaan:

- (a) Gembira
- (b) Sedih
- (c) Kecewa
- (d) Simpati

Perlakuan:

- (a) Bersikap adil
- (b) Berbudi pekerti
- (c) Berperikemusiaan
- (d) Hormat-menghormati

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

3. (a) (i) Hidup menjadi lebih tenang
(ii) Mendapat balasan yang baik daripada Tuhan
(b) (i) Mewujudkan kebahagiaan keluarga
(ii) Mengukuhkan institusi kekeluargaan
(c) (i) Hidup harmoni dan sejahtera
(ii) Saling menghormati dan bertolak ansur
(d) (i) Alam sekitar terpelihara dan dipulihara
(ii) Mengelakkan penularan wabak penyakit
(e) (i) Menjaga nama baik negara
(ii) Memastikan pencabulan hak tidak berlaku
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

4. • Tidak menyebarkan maklumat dan berita palsu
• Tidak menggunakan Internet untuk membahayakan orang lain
• Tidak mengeksploitasi maklumat dan data peribadi pengguna lain
• Tidak menyebarkan virus yang boleh melumpuhkan sistem pihak lain
• Tidak menceroth fail komputer lain
• Menghormati hak cipta orang lain
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

5. Situasi 1

Hazman perlu menasihati rakan baiknya supaya mengembalikan semua buku rujukan yang dicurinya. Dia juga perlu memberitahu guru pusat sumber sekolah tentang masalah yang dihadapi oleh rakan baiknya itu supaya rakan baiknya dibenarkan meminjam lebih daripada dua buah buku rujukan.

Situasi 2

Rosli perlu memberitahu ibu bapanya tentang keputusan sebenar dan masalah yang dihadapinya dalam proses pembelajaran supaya masalahnya dapat diselesaikan dengan segera melalui kaedah pembelajaran yang lebih efektif.

Situasi 3

Nira perlu menghubungi dan memberitahu syarikat tersebut bahawa dia tidak dapat menghadiri sesi temu duga pada masa yang ditetapkan kerana terpaksa menghantar seorang

lelaki tua yang pengsan di tepi jalan ke hospital terlebih dahulu. Dia boleh meminta pihak syarikat menangguhkan sesi temu duga pada masa lain.

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

6. (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Power KBAT

1. • Tidak wajar
• Jia Hong perlu menerima keputusan pertandingan dengan hati yang terbuka.
• Jia Hong perlu menyedari bahawa pertandingan dan persahabatan adalah dua perkara yang berbeza.
2. (a) Berfikiran rasional – Mengetahui bahawa keputusan pertandingan, iaitu mendapat tempat kedua akan menyebabkan Jia Hong berasa kecewa
(b) Dapat menyelesaikan masalah – Memberikan sokongan moral kepada Jia Hong bahawa dia telah melakukan usaha yang terbaik dan menggalakkannya untuk terus berusaha bagi memenangi tempat pertama dalam pertandingan reka cipta pada masa akan datang
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Unit 3

Hidup Bermoral Pemangkin Kesejahteraan

Modul PBD

1. • Menjadi insan yang berakhlak mulia
• Mengamalkan integriti
• Membentuk perpaduan
• Mempunyai nilai sejagat
• Mengamalkan kesejahteraan sejagat
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
2. (a) ✓
(b) ✗
(c) ✗
(d) ✗
(e) ✓
(f) ✗
(g) ✓
(h) ✓
3. (a) (i) Berpakaian sopan
(ii) Bertegur sapa dengan tetamu lain
(iii) Berusaha mempelajari adat resam dan kepercayaan kaum lain
(iv) Tidak menghina pakaian tradisional kaum lain
(b) (i) Mengambil terlalu banyak makanan pada satu masa
(ii) Makan dengan gelojoh
(iii) Bercakap semasa mulut penuh dengan makanan
(iv) Meninggalkan pinggan mangkuk yang digunakan di atas meja makan
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
4. (a) **Tindakan bermoral:**
Berbincang tentang pelajaran secara sopan dan tidak berbual-bual tentang perkara yang tidak berkaitan dengan pelajaran.
Kebaikan:
Dapat memberikan tumpuan terhadap perbincangan dan menambahkan ilmu pengetahuan.
(b) **Tindakan bermoral:**
Berdiri tegak dan menyanyikan lagu Negaraku dengan penuh bersemangat.

Kebaikan:

Menunjukkan rasa cinta kepada negara dan dapat menyemai semangat patriotik dalam kalangan warga sekolah.

(c) **Tindakan bermoral:**

Memberikan kata-kata semangat kepada jiran dan berdoa agar jiran sembuh dengan cepat.

Kebaikan:

Jiran berasa gembira kerana orang lain mengambil berat terhadapnya serta merapatkan hubungan dengan jiran.

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

5. (a) **Tindakan yang perlu anda lakukan:**

Menegur perbuatan pemandu tersebut supaya tidak meletakkan kenderaannya di tempat letak kereta yang disediakan untuk golongan OKU.

Sebab anda perlu bertindak sedemikian:

Memudahkan golongan OKU meletakkan kenderaannya di tempat yang strategik dan berdekatan dengan pintu masuk.

Kesan jika anda tidak bertindak sedemikian:

Hak dan kebajikan golongan OKU terjejas dan akan menyusahkan mereka.

(b) **Tindakan yang perlu anda lakukan:**

Memberikan nasihat kepada adik saya supaya tidak menggunakan telefon bimbit semasa telefon tersebut sedang dicas.

Sebab anda perlu bertindak sedemikian:

Untuk mengelakkan risiko letupan telefon bimbit.

Kesan jika anda tidak bertindak sedemikian:

Membahayakan keselamatan dan nyawa adik saya.

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Power KBAT

1. (a) Menunggang motosikal melebihi had laju yang ditetapkan
(b) Melarikan diri apabila sekatan jalan raya dijalankan
(c) Menyertai lumba haram
(d) Melanggar lampu isyarat
2. (a) Pengaruh rakan sebaya
(b) Kurang didikan agama dan moral
(c) Ingin mendapatkan keseronokan
(d) Kurang pemantauan daripada pihak berkuasa
3. (a) Imej diri terjejas
(b) Keselamatan diri terancam
(c) Ditangkap oleh pihak polis
4. (a) Menasihati anak-anak supaya tidak mudah terpengaruh oleh rakan dan memantau kegiatan anak-anak
(b) Melaporkan kegiatan mat rempit kepada pihak polis
(c) Menjalankan sekatan jalan raya dan melakukan pemantauan dengan lebih kerap
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Hidup Beragama atau Berkepercayaan Membawa Berkat

Modul PBD

1. • Islam
• Buddha
• Hindu
• Kristian
• Sikh
• Kinorohingan

- Nyanik
- Nyenang

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

2. (a) • Berpuasa selama sebulan pada bulan Ramadan
• Bersolat sebanyak lima kali sehari
• Menyambut Hari Raya Aidilfitri dan Hari Raya Aidiladha
• Membayar zakat fitrah pada bulan Ramadan
(b) • Menjalankan upacara penyembahan di kuil
• Membawa buah-buahan, bunga dan buah kelapa untuk dipersembahkan kepada Tuhan
• Duduk dan bertapa seketika selepas bersembahyang di kuil
• Menyambut Hari Deepavali
(c) • Bersembahyang di wat, di tokong atau di rumah
• Melakukan meditasi
• Menyambut Hari Wesak
• Membaca mantera untuk memohon perlindungan
(d) • Menyanyikan lagu keagamaan
• Bersembahyang di gereja
• Membaca kitab Injil
• Menyambut hari Krismas
(e) • Menyambut perayaan Vaisakhi
• Menjalankan upacara keagamaan di gudwara
• Berdoa kepada Tuhan
• Berlatih mengawal diri dan mengamalkan lima perkara yang dikenali sebagai Lima K
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
3. • Mendekatkan diri dengan Tuhan
• Dapat membezakan amalan baik dan buruk
• Menjadi manusia yang berakhlak mulia
• Dapat hidup bahagia dan sejahtera
• Mengelakkan perkara yang ditegah oleh agama
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
4. (a) (i) Memakai pakaian yang sopan ketika menghadiri majlis rakan yang beragama Islam.
(ii) Bertolak ansur dan memberikan laluan kepada rakan yang beragama Islam untuk perarakan Maulidur Rasul.
(b) (i) Tidak berbuat bising ketika rakan yang beragama Buddha sedang bermeditasi.
(ii) Memahami upacara kematian rakan yang beragama Buddha yang diiringi dengan pancaragam.
(c) (i) Elakkan daripada menghidangkan daging ketika menjemput rakan yang beragama Hindu ke jamuan.
(ii) Memahami dan tidak memarahi rakan yang beragama Hindu melakukan amalan agama dengan bunyi bising.
(d) (i) Elakkan daripada mengajak rakan yang beragama Kristian untuk melakukan aktiviti pada pagi Ahad.
(ii) Menghormati dan tidak mengejek rakan yang beragama Kristian semasa menyanyikan lagu keagamaan.
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
5. **Situasi 1**
Saya akan mengizinkan pekerja untuk keluar bersembahyang demi menunaikan tanggungjawab keagamaan.
Situasi 2
Saya akan mematuhi semua peraturan yang ditetapkan di rumah ibadat tersebut dan tidak berbuat bising.
Situasi 3
Saya akan bersikap terbuka dengan tidak memarahi jiran yang membakar mercun kerana tujuan jiran adalah untuk menyambut perayaan Tahun Baru Cina.

Situasi 4

Saya tidak akan berbuat bising semasa bacaan doa dan bertafakur mengikut agama sendiri.

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

6. (a) (i) Memakai pakaian yang sopan dan kemas
(ii) Bertegur sapa dengan penganjur majlis rumah terbuka
(iii) Tidak mengejek pakaian tradisional kaum lain
(b) (i) Merapatkan hubungan dengan kaum lain kerana wujudnya persefahaman dan pemahaman tentang perayaan yang disambut
(ii) Memupuk perpaduan kaum kerana majlis rumah terbuka memberikan peluang kepada semua kaum berinteraksi dan memahami antara satu sama lain
(iii) Menghargai usaha penganjur majlis rumah terbuka yang menjemput tetamu pelbagai kaum untuk menghadiri majlis tersebut
(c) Gembira kerana saya dapat turut serta dalam perayaan yang disambut oleh kaum lain dan memahami budaya mereka.
(d) • Menyediakan makanan yang boleh dimakan oleh semua kaum
• Tidak menghina kepercayaan kaum lain
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Power KBAT

1. • Menutup beberapa laluan jalan raya untuk menjalankan perarakan
• Membantu menjaga keselamatan penganut agama semasa perarakan
• membenarkan penganut agama untuk menjalankan perarakan
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
2. • Tidak menghina dan mengejek amalan keagamaan yang lain
• Memberikan ruang kepada penganut agama lain untuk melakukan amalan agama mereka
• Tidak mengganggu penganut agama lain melakukan amalan agama mereka
• Bekerjasama melicinkan perjalanan sambutan perayaan sesuatu kaum
3. • Mengelakkan perpecahan antara kaum
• Mengeratkan hubungan silaturahim
• Menjamin keharmonian hidup
• Menjamin pembangunan negara
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Serlahkan Potensi Diri

Modul PBD

1. Kekuatan diri:
(a) Kreatif
(b) Petah berbicara
(c) Menepati masa
(d) Mempunyai daya kepimpinan dan pengurusan
(e) Mahir membuat kraf tangan dan melukis
(f) Pandai bermain piano
- Kelemahan diri:**
(a) Pemalu
(b) Suka menyendiri
(c) Pamarah

- (d) Tidak sabar
(e) Cepat berasa bosan
(f) Mudah mempercayai orang lain
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

2. (a) Saya perlu berani bertutur dalam bahasa Inggeris semasa berbual-bual dengan guru-guru dan rakan-rakan.
(b) Saya perlu berfikir sama ada barang itu penting atau tidak penting untuk kegunaan harian.
(c) Saya perlu berfikir tentang kesan yang akan dihadapi apabila membuat keputusan supaya tidak mendatangkan kesan buruk.
(d) Saya perlu berlatih di hadapan cermin untuk meningkatkan keyakinan diri dan lebih kerap bergaul dengan orang lain.
(e) Saya perlu berwaspada apabila mendengar kata-kata orang yang baru dikenali dan tidak mudah terpengaruh oleh kata-kata mereka.
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

3. (a) (i) Penyajak
(ii) Editor
(b) (i) Jurutera
(ii) Akauntan
(c) (i) Pelukis
(ii) Arkitek
(d) (i) Atlet sukan
(ii) Penari
(e) (i) Penyanyi
(ii) Pencipta lagu
(f) (i) Pakar motivasi
(ii) Kaunselor
(g) (i) Pegawai PERHILITAN
(ii) Ahli geologi
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

4. Cara memperbaiki kelemahan:

- (a) Menyediakan jadual waktu persendirian untuk mengagihkan masa bagi mengulang kaji pelajaran dan menjalani latihan ping pong
(b) Menyertai latihan ping pong untuk mempelajari teknik bermain yang betul daripada jurulatih berpengalaman

Cara mengatasi ancaman:

- (a) Menggunakan telefon bimbit untuk tujuan yang penting sahaja seperti mencari maklumat yang diperlukan untuk menyiapkan kerja sekolah
(b) Membahagikan masa untuk mengulangi kaji pelajaran dan berlatih ping pong

Cara menggunakan peluang yang ada:

- (a) Menjadi ahli Kelab Ping Pong dan mengambil bahagian dalam semua aktiviti yang dianjurkan oleh kelab tersebut
(b) Mendaftar dan menyertai pertandingan ping pong untuk mengasah bakat
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

5. (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Power KBAT

1. (a) Gigih berusaha
(b) Tidak mudah putus asa
2. (a) Tabah menempuh cabaran dan tidak mudah berputus asa
(b) Sentiasa memperbaiki kelemahan dan menyerlahkan potensi diri
3. (a) Dapat mendalami minat dan kebolehan diri sendiri
(b) Dapat memilih kerjaya yang diminati
(c) Dapat mencapai matlamat hidup seperti yang dirancang
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Unit 6

Hubungan Mesra Keluarga Bahagia

Modul PBD

- Mengambil berat terhadap masalah keluarga
 - Meraikan ulang tahun kelahiran anggota keluarga
 - Memberikan layanan yang baik dan sopan kepada anggota keluarga
 - Mematuhi nasihat dan larangan keluarga
 - Berkongsi masa suka dan duka bersama-sama keluarga
 - Memberikan sokongan moral kepada anggota keluarga
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

- Saling menghormati sesama anggota keluarga
 - Hubungan mesra dan akrab antara anggota keluarga
 - Saling membantu antara satu sama lain
 - Saling menyayangi antara satu sama lain
 - Peka terhadap perasaan anggota keluarga
 - Mewujudkan kemesraan antara anggota keluarga
 - Membina keluarga bahagia
 - Mengelakkan diri daripada menyakiti dan menyinggung perasaan anggota keluarga
 - Mengelakkan perselisihan dan pertelingkahan antara anggota keluarga
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

- Mendengar nasihat dan mematuhi larangan keluarga
 - meminta izin anggota keluarga sebelum melakukan sesuatu perkara
 - Memberikan bantuan kepada anggota keluarga yang menghadapi kesusahan
 - Membantu ibu bapa melakukan kerja-kerja di rumah bagi meringankan beban mereka
 - Berkongsi berita gembira dan duka dengan anggota keluarga.
 - Sentiasa bertegur sapa serta berhubung antara anggota keluarga walaupun tinggal berjauhan
 - Memahami dan peka dengan minat anggota keluarga
 - Mengakui kesalahan dan meminta maaf jika melakukan kesalahan
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

4. Situasi 1

Saya akan memujuk kakak agar tidak terus berasa sedih dan memberikan galakan kepadanya supaya memohon rayuan kemasukan ke universiti tersebut.

Situasi 2

Saya akan memberitahu adik bahawa teguran ibu adalah untuk kebajikan kerana perbuatan adik pulang lewat ke rumah amat berbahaya.

Situasi 3

Saya akan menyaksikan persembahan silap mata yang dipersembahkan oleh abang dan merakam video persembahan tersebut supaya boleh dilihat oleh ayah.

Situasi 4

Saya akan bertanya masalah yang dihadapi oleh kakak dan berusaha untuk menyelesaikan masalahnya itu.

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

- Berkelah
 - Bersenam
 - Melancong/ bercuti
 - Membersihkan rumah
 - Meraikan hari istimewa
 - Menonton wayang/teater
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Power KBAT

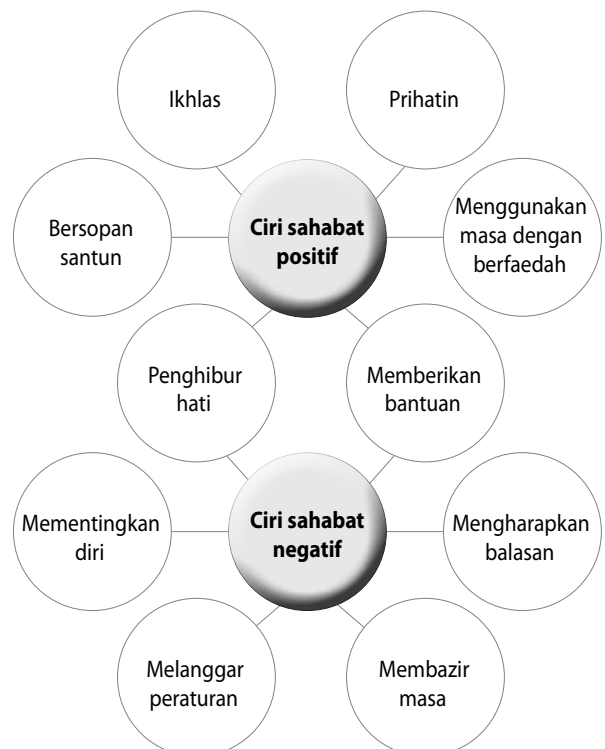
- Tidak sanggup
 - Menjaga ibu bapa merupakan tanggungjawab saya
 - Ibu bapa membesarkan saya dengan penuh kasih sayang
 - Sebagai anak, saya harus menghargai dan membalas jasa dan pengorbanan ibu bapa
 - Sibuk bekerja
 - Kurang didikan agama dan moral
 - Anak-anak menganggap ibu bapa sebagai beban
 - Ibu bapa memilih untuk tinggal di rumah jagaan orang tua
 - Ibu bapa berasa sedih
 - Ibu bapa mengalami tekanan perasaan
 - Anak-anak mengabaikan tanggungjawab mereka kepada pusat jagaan orang tua
 - Untuk membalas jasa ibu bapa yang telah membesarkan anak-anak dengan penuh kasih sayang
 - Menjaga ibu bapa yang sudah tua dan uzur merupakan tanggungjawab seorang anak
 - Untuk mentaati ibu bapa yang telah banyak berkorban demi anak-anak
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Unit 7

Bijaksana Memilih Sahabat

Modul PBD

1.

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

- Kebaikan:**

Dapat belajar bersama-sama

Contoh:

Mengulang kaji pelajaran bersama-sama sebelum menduduki peperiksaan

- (b) **Kebaikan:**
Dapat melakukan pelbagai aktiviti bersama-sama
Contoh:
Bermain bola sepak pada masa lapang
- (c) **Kebaikan:**
Tidak berasa sunyi dan kesedihan
Contoh:
Berkongsi kegembiraan dan kesedihan bersama-sama
- (d) **Kebaikan:**
Menjalin hubungan silaturahim dengan sahabat pelbagai kaum
Contoh:
Memahami adat resam dan budaya yang diamalkan oleh sahabat berlainan kaum
- (e) **Kebaikan:**
Mendapat bantuan dan sokongan moral secara ikhlas
Contoh:
Mendapat bantuan dan nasihat jika menghadapi sesuatu masalah
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
3. (a) Negatif
(b) Negatif
(c) Positif
(d) Negatif
(e) Positif
(f) Negatif
(g) Positif
(h) Negatif
(i) Positif
(j) Negatif
(k) Positif
(l) Positif
4. • Meluangkan lebih banyak masa bersama-sama keluarga daripada sahabat
• Meminta izin daripada keluarga sebelum berjanji kepada sahabat
• Memberikan keutamaan kepada keluarga berbanding dengan sahabat apabila perlu membuat pilihan
• Menjaga perasaan keluarga melebihi perasaan sahabat
• Tidak keterlaluan dalam memenuhi kehendak sahabat
• Menerima nasihat anggota keluarga berkaitan dengan pemilihan sahabat
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
5. (a) Saya memilih sahabat yang berciri positif seperti ikhlas, baik hati, bersopan santun, prihatin, sedia membantu, dan menggunakan masa dengan berfaedah.
(b) • Memberikan pengaruh yang baik
• Membentuk tingkah laku yang mulia
• Menegur dan memberikan nasihat jika membuat kesalahan
• Memberikan bantuan semasa ditimpa kesusahan
• Memberikan dorongan untuk mencapai kejayaan
(c) Saya berkemungkinan besar akan terjebak dalam gejala sosial sehingga memusnahkan masa depan saya. Selain itu, imej diri dan keluarga saya juga akan terjejas.
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
6. (a) Saya akan menasihatinya supaya sentiasa mematuhi peraturan sekolah kerana tindakannya itu akan menjejaskan pelajarannya.
(b) Saya akan memberitahu sahabat saya tentang kebaikan menyertai aktiviti kokurikulum dan tidak akan terpengaruh dengan ajakannya supaya tidak terlibat dalam aktiviti kokurikulum.

- (c) Saya akan menolak ajakan sahabat dengan cara yang sopan dan menasihatinya supaya tidak menipu ibu bapa untuk mendapatkan wang.
(d) Saya akan memberitahu ibu bapanya tentang hal itu kerana perbuatannya amat berbahaya dan boleh meragut nyawa.

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

7. • Saya akan membantu sahabat pada masa yang diperlukan dengan ikhlas.
• Saya akan sentiasa amanah dalam menyimpan rahsia sahabat.
• Saya akan mendorong dan memberikan motivasi kepada sahabat untuk mencapai kejayaan.
• Saya akan menjaga hati dan perasaan sahabat dan keluarganya.
• Saya akan berusaha untuk mempertahankan maruah sahabat.

Power KBAT

1. • Setuju
• Sahabat berciri positif akan berfikir tentang kepentingan kita, manakala sahabat berciri negatif hanya mementingkan diri sendiri
• Sahabat berciri positif akan menasihati kita jika melakukan kesalahan, manakala sahabat berciri negatif akan membiarkan kita terus melakukan kesalahan
• Sahabat berciri positif mendorong kita untuk mencapai kejayaan yang menjamin masa depan, manakala sahabat berciri negatif mendorong kita melakukan perkara negatif yang menyebabkan masa depan yang gelap
2. • Memahami amalan keagamaan dan kepercayaan sahabat pelbagai kaum
• Menghormati dan menerima budaya yang diamalkan oleh sahabat pelbagai kaum
• Sentiasa bertolak ansur terhadap sahabat pelbagai kaum dari aspek makanan, pakaian dan kepercayaan
• Mengelakkan diri daripada menyinggung perasaan sahabat pelbagai kaum seperti menyentuh perkara-perkara sensitif
3. Saya dapat menerima sahabat yang bersikap terus terang. Hal ini demikian kerana, kebenaran yang diberitahu adalah untuk membolehkan saya mengubah sikap dan mengelakkan diri saya daripada terus melakukan kesalahan.
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Unit 8 Warga Prihatin Sekolah Sejahtera

Modul PBD

1. • Bersopan santun dan berbudi pekerti mulia
• Bekerjasama bagi menjayakan sesuatu aktiviti
• Saling menghormati antara satu sama lain
• Bersikap prihatin dan saling menyayangi antara warga sekolah
• Bertolak ansur untuk mewujudkan hubungan yang baik dengan semua warga sekolah
• Bertanggungjawab melaksanakan tugas dan kewajipan dengan sempurna
• Berdisiplin, beretika dan patuh kepada peraturan dan undang-undang sekolah

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

2. (a) Menguatkuasakan peraturan dan undang-undang sekolah
(b) Memantapkan kawalan keselamatan oleh pengawal sekolah
(c) Memastikan kemudahan dan peralatan sekolah berfungsi dengan baik
(d) Menyediakan suasana yang kondusif untuk tujuan pengajaran dan pembelajaran di dalam bilik darjah
(e) Memastikan maklumat yang hendak disampaikan kepada warga sekolah dapat diterima dengan jelas dan cepat
(f) Memastikan persekitaran sekolah ceria, selesa, bersih dan cantik
(g) Mewujudkan kerjasama yang erat antara warga sekolah
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
3. **Disiplin:**
(a) Murid sentiasa mematuhi peraturan sekolah
(b) Masalah disiplin dan salah laku dalam kalangan murid berkurangan
Pembelajaran dan pengajaran:
(a) Proses pembelajaran berjalan lancar
(b) Murid dapat belajar dengan berkesan
Kebersihan, kesihatan dan keselamatan:
(a) Warga sekolah berasa gembira, selesa dan selamat
(b) Sekolah berada dalam keadaan yang bersih dan ceria
Pencapaian sekolah:
(a) Murid mendapat keputusan yang cemerlang dan membanggakan dalam peperiksaan
(b) Pencapaian aktiviti kokurikulum mengharumkan nama sekolah
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
4. (a) (i) Bertanggungjawab dalam hal pengurusan, pentadbiran dan kewangan sekolah
(ii) Memastikan guru menjalankan tanggungjawab mereka dengan baik
(b) (i) Memastikan proses pengajaran dan pembelajaran berjalan lancar
(ii) Mengawal disiplin murid
(c) (i) Belajar dengan bersungguh-sungguh dan memberikan tumpuan semasa guru mengajar
(ii) Sentiasa mematuhi peraturan sekolah yang telah ditetapkan
(d) (i) Menjaga keceriaan kawasan sekolah
(ii) Memastikan persekitaran sekolah sentiasa bersih
(e) (i) Menjaga keselamatan kawasan sekolah
(ii) Mengawal lalu lintas di hadapan sekolah untuk mengelakkan kemalangan
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
5. (a) Saya tidak akan menggunakan singki tersebut dan akan melaporkan hal tersebut kepada guru.
(b) Saya akan menegur sikap rakan dan mengajak rakan melintas jalan raya menggunakan khidmat pengawal lalu lintas demi keselamatan.
(c) Saya akan menyuruh murid itu mengutip sampah itu semula dan membuangnya ke dalam tong sampah.
(d) Saya akan menyertai aktiviti tersebut dengan membawa barang-barang yang boleh diktir semula ke sekolah.
(e) Saya akan meminta maaf daripada guru disiplin dan berjanji tidak akan mengulangi kesalahan itu lagi.
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
6. (a) (i) Memadamkan api kebakaran yang berlaku di sekolah
(ii) Memantau keselamatan kawasan sekolah
(iii) Memberikan arahan kepada murid tentang perkara yang tidak boleh dilakukan

- (b) (i) Memasang alat penggera kebakaran
(ii) Membersihkan asrama/ longkang/ kawasan sekitar
(iii) Mengecat bangunan sekolah
(iv) Menanam pokok hiasan
7. Gembira kerana warga sekolah dapat hidup dengan selesa, selamat dan sejahtera.
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
8. • Menyediakan alat kawalan kebakaran di kawasan sekolah seperti pili bomba dan alat pemadam api
• Menjaga pintu masuk sekolah dengan rapi pada setiap masa melalui khidmat pengawal keselamatan dan pemasangan kamera litar tertutup (CCTV)
• Menyediakan pelan kecemasan seperti pelan larian ke padang dan pelan tangga kecemasan
• Mempamerkan papan tanda tentang amaran bahaya di kawasan sekolah seperti amaran petir di padang sekolah dan bahan berbahaya di makmal sekolah
• Meningkatkan tahap keselamatan di jalan-jalan berdekatan sekolah melalui kawalan trafik oleh pengawal keselamatan dan penyediaan lintasan belang
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Power KBAT

1. • Kurangnya didikan agama dan moral
• Mudah terpengaruh oleh rakan-rakan
• Kurangnya kasih sayang daripada ibu bapa
• Ibu bapa mengabaikan anak-anak akibat sibuk mencari rezeki
2. • Mengadakan perjumpaan dengan ibu bapa untuk membincangkan masalah disiplin yang dilakukan oleh murid
• Mengenakan hukuman yang lebih berat seperti hukuman gantung sekolah
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Keselamatan Tempat Tinggal Tanggungjawab Bersama

Modul PBD

1. • Ragut
• Peras ugut
• Penculikan
• Rompakan
• Pecah rumah
• Rogol
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
2. • Mengurangkan gejala sosial
• Menjamin keselamatan penduduk
• Dapat hidup dengan sejahtera dan bahagia
• Menimbulkan perasaan gembira, tenang dan tidak bimbang
• Memelihara keselamatan harta benda dan kawasan kediaman
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
3. (a) Sentiasa mengunci pagar dan pintu rumah
(b) Sentiasa berhati-hati dan peka terhadap keadaan persekitaran
(c) Melaporkan kejadian yang mencurigakan kepada ibu bapa atau jiran dengan segera
(d) Membersihkan kawasan semak samun agar tidak menjadi tempat persembunyian penjenayah

- (e) Mengelakkan diri daripada mempercayai kata-kata orang yang tidak dikenali
 - (f) Memasang peralatan seperti kamera litar tertutup (CCTV) di kawasan rumah
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

4. • Rasa selamat
- Tenang dan tidak bimbang
 - Keselamatan diri dan keluarga terjamin
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
5. (a) Saya akan membuat laporan polis tentang ugutan dan tindakan ganas yang dilakukan oleh along.
- (b) Saya akan memberitahu ibu bapa saya dan melaporkan kejadian tersebut kepada pihak polis dengan segera.
- (c) Saya akan mencatatkan nombor plat kenderaan itu dan memberitahu jiran-jiran lain agar dapat bekerjasama bagi menyelamatkan anak jiran saya.
- (d) Saya akan menjerit untuk mendapatkan pertolongan daripada jiran-jiran lain bagi menangkap peragut itu.
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
6. Ya. Saya merupakan seorang penduduk yang aktif dalam menjaga keselamatan di kawasan kediaman.
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Power KBAT

1. • Semasa penghuni tidak berada di rumah
- Terdapat kecuai penghuni dalam menjaga keselamatan rumah
2. • Memberitahu pengguna lain di media sosial bahawa diri tidak akan berada di rumah selama beberapa hari
- Meninggalkan kawasan rumah dalam keadaan gelap-gelita
 - Kurang ciri keselamatan di kawasan rumah
3. • Mengunci semua pintu dan tingkap semasa meninggalkan rumah
- Memaklumkan kepada jiran sekiranya meninggalkan rumah atau bercuti
 - Tidak meninggalkan sebarang tanda yang menunjukkan penghuni tidak berada di rumah
 - Menyalakan lampu sekiranya meninggalkan rumah pada waktu malam
4. • Pengawal keselamatan
- Skim Rondaan Sukarela (SRS)

Kemudahan Awam Dijaga Bersama

Modul PBD

1. (a) Memudahkan masyarakat mendapat pelbagai bahan bacaan dan membuat rujukan
- (b) Tempat masyarakat terutamanya kanak-kanak beriadah
- (c) Memudahkan masyarakat mengadakan aktiviti kemasyarakatan
- (d) Memudahkan pergerakan masyarakat ke sesuatu destinasi
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
2. (a) Pengaruh rakan sebaya
- (b) Sikap tidak ambil peduli masyarakat
- (c) Kurang didikan agama dan moral
- (d) Sebagai cara meluahkan perasaan tidak berpuas hati
- (e) Kurang pemantauan daripada pihak yang bertanggungjawab

- (f) Mencatatkan pemandangan
 - (g) Menimbulkan pelbagai kesulitan kepada masyarakat
 - (h) Meningkatkan kos pembaikan oleh kerajaan
 - (i) Imej dan nama baik negara terjejas
 - (j) Merugikan wang negara yang sepatutnya digunakan untuk tujuan pembangunan
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

3. • Kecewa dengan sikap segelintir masyarakat yang tidak mengamalkan nilai bertanggungjawab
- Marah dan sedih kerana masyarakat tidak menghargai kemudahan yang disediakan kepada mereka
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

4. (a) menghargai
- (b) mengadakan
- (c) membanteras
- (d) mengikut
- (e) menerapkan
- (f) melaporkan
- (g) menconteng
- (h) membuat
- (i) mengepam
- (j) menjaga
- (k) memberikan

5. (a) **Cara menjaga:**
Mengepam air selepas menggunakan tandas awam
Kepentingan menjaga:
Mengelakkan bau yang tidak menyenangkan
- (b) **Cara menjaga:**
Tidak memutuskan gagang telefon awam
Kepentingan menjaga:
Memastikan pengguna lain dapat menggunakannya untuk membuat panggilan kecemasan
- (c) **Cara menjaga:**
Tidak menconteng dinding atau merosakkan tempat duduk perhentian bas
Kepentingan menjaga:
Pengguna dapat menggunakan pondok perhentian bas dengan selesa
- (d) **Cara menjaga:**
Tidak membuang sampah di kawasan R&R
Kepentingan menjaga:
Pengguna dapat menggunakan kawasan R&R dengan selesa
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

6. (a) (i) • Menjejaskan imej dan menjatuhkan maruah rakyat
- Membebaskan pihak berkuasa untuk membaiki peralatan
- (ii) • Tidak menconteng dan merosakkan peralatan di taman rekreasi
- Menjaga kebersihan di taman rekreasi
 - Melaporkan kerosakan peralatan kepada pihak berkuasa
- (b) (i) • Menimbulkan kesulitan kepada pengguna yang lain
- Menjejaskan keselesaan hidup
- (ii) • Tidak menconteng dinding lif
- Tidak bermain-main dengan butang lif
 - Tidak melompat di dalam lif
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
7. (a) • Membuang sampah sarap ke dalam tong sampah yang disediakan

- Mengutip sampah yang dibuang di merata-rata tempat
 - (b) • Tidak menconteng dan merosakkan alat permainan
 - Menggunakan alat permainan secara berhemah
 - (c) • Menjaga kebersihan tandas awam
 - Tidak merosakkan papan tanda
 - (d) • Meletakkan kenderaan di tempat yang disediakan
 - Tidak meletakkan kenderaan di kawasan larangan seperti tempat letak kereta untuk golongan OKU
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Power KBAT

1. • Nilai rasional
 - Nilai harga diri
 2. • Pengaruh rakan sebaya
 - Sebagai cara meluahkan perasaan tidak puas hati
 3. (a) Mencatatkan pemandangan/ menyebabkan ketidakselesaan dalam kalangan warga sekolah
 - (b) Meningkatkan perbelanjaan pihak sekolah bagi memperbaiki peralatan yang rosak
 4. • Mengenakan hukuman yang lebih berat
 - Mengadakan kempen kesedaran tentang kepentingan menjauhi perbuatan vandalisme
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Masyarakat Prihatin Alam Terpelihara

Modul PBD

1. (a) • Mengurangkan penggunaan plastik
 - Menggunakan beg kitar semula
 - Membawa bekas makanan sendiri
 - (b) • Menjimatkan penggunaan elektrik
 - Menutup suis elektrik apabila tidak perlu
 - Menggunakan alat jimat elektrik
 - (c) • Mengamalkan program kitar semula
 - Mengasingkan bahan buangan
 - Menggunakan sapu tangan atau tuala
 - (d) • Menjalankan aktiviti gotong-royong
 - Menanam pokok bunga
 - Menghentikan pembakaran sampah
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
2. • Mengurangkan pencemaran alam sekitar
 - Menjamin keseimbangan ekosistem
 - Persekitaran menjadi lebih bersih dan ceria
 - Menjamin dan meningkatkan tahap kesihatan manusia
 - Menjimatkan kos, sumber dan tenaga
 - Kualiti udara segar dan nyaman
 - Mengelakkan bencana alam daripada berlaku
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
3. (a) • Kualiti udara merosot
 - Menyebabkan masalah jerebu dan hujan asid
 - (b) • Kualiti air terjejas
 - Menjejaskan hidupan akuatik
 - (c) • Kerosakan kualiti tanah
 - Menyebabkan hakisan tanah
 - (d) • Mengalami masalah pendengaran
 - Menyebabkan tekanan emosi dan gangguan psikologi
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

4. • Membuang sampah ke dalam tong sampah
 - Menghentikan aktiviti pembakaran secara terbuka
 - Melaporkan kerosakan kemudahan awam
 - Mengutip sampah yang bertaburan
 - Mengadakan gotong-royong
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
5. (a) (i) Plastik / Kertas
 - (ii) Aluminium / Kaca
 - (b) • Menjimatkan penggunaan sumber asli
 - Menjimatkan kos pelupusan sampah
 - Mengelakkan pencemaran alam sekitar
 - (c) • Mengurangkan penggunaan plastik dan kertas
 - Mengasingkan bahan buangan mengikut jenisnya
 - Menyokong kewujudan kedai barangan terpakai
 - Memberikan sokongan kepada kempen kitar semula
 - (d) Gembira kerana dapat menjaga alam sekitar daripada pencemaran yang dapat memberikan kesan kepada manusia dan alam sekitar.
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
6. (a) (i) Saya berfikir sebelum membuang sebarang alatan, pakaian atau barangan yang masih boleh diguna pakai.
 - (ii) Saya memikirkan kesan yang akan berlaku sekiranya saya membuang sampah di merata-rata tempat.
 - (b) (i) Saya memperbaiki alatan elektrik yang rosak supaya menjimatkan kos perbelanjaan untuk membeli alatan yang baharu.
 - (ii) Saya membaiki pulih alatan yang boleh digunakan untuk mengurangkan penggunaan sumber asli.
 - (c) (i) Saya membawa kotak bekal untuk membeli makanan di kantin untuk mengurangkan penggunaan beg plastik.
 - (ii) Saya berjalan kaki, menunggang basikal atau berkongsi kenderaan ke sekolah untuk mengurangkan penggunaan kenderaan bermotor.
 - (d) (i) Saya menggunakan kertas yang masih boleh digunakan semula sebagai kertas kira-kira untuk mengelakkan pembaziran kertas.
 - (ii) Saya mendermakan pakaian lama kepada mereka yang memerlukan agar dapat meringankan beban mereka.
 - (e) (i) Saya mengumpulkan bahan buangan yang boleh dikitar semula untuk dihantar ke pusat kitar semula.
 - (ii) Saya mengolah bahan yang boleh dikitar semula untuk menghasilkan barangan yang baharu.

Power KBAT

1. • Kenderaan bermotor membebaskan pelbagai gas pencemar yang berbahaya kepada alam sekitar
 - Pelepasan gas-gas pencemar menyebabkan pencemaran udara/ kualiti udara terjejas
 2. • Bunyi bising kenderaan mengganggu penduduk setempat
 - Pelepasan gas-gas pencemar menyebabkan masalah kesihatan seperti masalah pernafasan
 3. • Setuju
 - Perkongsian kenderaan akan mengurangkan jumlah gas-gas pencemar yang dibebaskan oleh kenderaan ke atmosfera
 - Perkongsian kenderaan akan mengurangkan masalah alam sekitar yang lain seperti kesan rumah hijau dan penipisan lapisan ozon
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

**Unit
12**

Remaja Berhemah Harapan Negara

Modul PBD

1. (a) • Berdaya saing
 - Sentiasa berusaha untuk meningkatkan ilmu pengetahuan dan kemahiran
 - Mempersiapkan diri dengan teknologi terkini
 (b) • Sentiasa berusaha dengan bersungguh-sungguh untuk mencapai kejayaan
 - Sanggup mengorbankan masa dan tenaga
 - Tabah menghadapi cabaran
 (c) • Berpegang teguh kepada nilai-nilai agama
 - Tidak melakukan perbuatan yang ditegah oleh agama
 - Mematuhi suruhan/ajaran agama
 (d) • Ikhlas membantu orang lain
 - Bertingkah laku sopan dan bertatasusila
 - Tidak terlibat dalam aktiviti yang merosakkan diri
 (e) • Berbangga sebagai rakyat Malaysia
 - Setia kepada negara
 - Bersemangat kekitaan
 (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
2. (a) Mempunyai jati diri yang kukuh
 (b) Menjadi insan kamil
 (c) Menjaga nama baik negara
 (d) Membantu membangunkan dan memajukan negara
 (e) Dihormati dan dipandang mulia oleh orang lain
 (f) Mengukuhkan perpaduan negara
 (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
3. (a) Tidak wajar
 (b) Bertanyakan masalah Haniza terlebih dahulu sebelum memarahinya/ meminta maaf daripada Haniza.
 (c) Menasihati Pei Yong supaya bercakap dengan sopan dan bertanyakan masalah Haniza terlebih dahulu. Berbincang dengan rakan yang lain untuk membantu Haniza membayar RM3 bagi pihak Haniza.
 (d) • Bangga / Gembira
 - Mewujudkan sikap mesra dengan orang lain
 - Meningkatkan imej sendiri dan keluarga
 - Mencapai kemajuan dalam kehidupan
 (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
4. (a) • Memberikan senyuman kepada petugas di kaunter
 - Menggunakan nama panggilan seperti encik atau puan
 - Bersikap sabar semasa menunggu giliran
 - Menggunakan bahasa yang sopan
 (b) • Memakai pakaian yang sopan dan kemas
 - Tidak berbuat bising semasa majlis berlangsung
 - Mengucapkan tahniah kepada penerima anugerah
 - Mengucapkan terima kasih semasa menerima hadiah
 (c) • Memakai pakaian yang sesuai
 - Mematuhi peraturan yang ditetapkan di tempat beribadat
 - Tidak berbuat bising
 - Menjaga kebersihan tempat beribadat
 (d) • Menghormati pelajar dari negara lain
 - Menghormati budaya masyarakat di luar negara
 - Tidak mengeluarkan kenyataan yang menyinggung sensitiviti budaya dan cara hidup negara lain

- Menjaga jati diri supaya berakhlak dan berbudi pekerti mulia

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

5. (a) Saya akan menyerahkan beg tersebut ke balai polis yang berdekatan agar beg tersebut dapat dipulangkan kepada pemiliknya.
 - (b) Saya akan menjaga tingkah laku, mematuhi peraturan dan undang-undang serta menghormati budaya masyarakat di negara tersebut.
 - (c) Saya akan memberitahu mereka arah jalan untuk pergi ke stesen bas.
 - (d) Saya akan membantu orang tua itu membimbit beg plastik dan memimpinnya untuk melintas jalan.
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

6. Tutur kata yang baik:

- (a) Mengucapkan terima kasih atas pemberian hadiah dan pertolongan
- (b) Mengucapkan tahniah atas kejayaan dan kemenangan seseorang
- (c) Mengucapkan takziah atas kematian seseorang
- (d) Memohon maaf apabila melakukan kesilapan
- (e) Menjawab telefon dengan mesra dan sopan

Tingkah laku yang baik:

- (a) Senyum apabila menerima pujian
- (b) Tunduk apabila berjalan di hadapan orang tua yang sedang berbual-bual
- (c) Bersalaman apabila berjumpa dengan orang yang lebih tua
- (d) Tidak menyampuk apabila orang tua sedang bercakap
- (e) Ikhlas menghulurkan bantuan tanpa mengharapkan balasan

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Power KBAT

1. (a) Nilai rasional
 (b) Nilai kerjasama
2. • Membantu mangsa bencana alam seperti banjir dan kebakaran
 - Menyertai program amal di pusat penjagaan orang kurang upaya, rumah anak yatim, rumah orang tua dan pusat perlindungan pesakit HIV
 - Menyertai program Ziarah Amal Hospital
3. • Memupuk sifat prihatin terhadap orang lain
 - Meningkatkan kemahiran dan pengetahuan
 - Mengetahui perkembangan yang berlaku dalam masyarakat
 - Memupuk kerjasama dan perpaduan
 - Meringankan beban golongan yang memerlukan bantuan

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

**Unit
13**

Patuhi Etiket Keluarga Harmoni

Modul PBD

1. • Etiket di meja makan
 - Etiket menghormati keluarga
 - Etiket menghormati tetamu
 - Etiket menggunakan peralatan di rumah
 - Etiket menggunakan tandas di rumah
 - Etiket menjawab telefon

- Etiket menonton televisyen
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
- 2. (a) Mewujudkan keharmonian hidup
(b) Bersikap ingin membantu
(c) Menjaga nama baik diri dan keluarga
(d) Bersikap sopan dan menghormati pihak lain
(e) Menjaga perasaan dan hubungan baik dengan pihak lain
(f) Mengamalkan sikap toleransi dan tidak mementingkan diri sendiri
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
- 3. (a) • Tidak menyinggung perasaan anggota keluarga
• Menerima nasihat anggota keluarga dengan baik
• Bercakap dengan suara yang lembut dan bahasa yang sopan
• Memanggil anggota keluarga dengan panggilan yang betul
(b) • Memberikan senyuman manis
• Mempersilakan tetamu masuk ke dalam rumah
• Memberikan layanan yang baik kepada tetamu
• Menghidangkan makanan dan menjemput tetamu makan
(c) • Mengambil peralatan yang hendak digunakan dengan berhati-hati
• Mengelap dan membersihkan peralatan sebelum menyimpan di tempat asal
• Meletakkan dan menyusun peralatan yang telah digunakan di tempat asal
• Memberitahu dan meminta izin daripada ibu bapa sebelum membuang peralatan yang telah rosak
Perasaan: Gembira dan bangga
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
- 4. (a) **Kesan:**
Menyinggung perasaan anggota keluarga yang lain
Tindakan:
Memberikan peluang kepada anggota keluarga untuk memberikan pendapat sehingga selesai
(b) **Kesan:**
Mengurangkan interaksi antara anggota keluarga
Tindakan:
Menyimpan gajet dan menggunakannya selepas meninggalkan meja makan
(c) **Kesan:**
Menyebabkan ahli keluarga dan tetamu berasa tidak selesa
Tindakan:
Mengunyah makanan dengan mulut tertutup dan tidak mengeluarkan bunyi
(d) **Kesan:**
Menimbulkan perselisihan dan pergaduhan
Tindakan:
Menerima nasihat yang diberikan dengan hati yang lapang
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
- 5. (a) (i) Memastikan kedua-dua kaki berada dalam keadaan yang tegak dan lurus di atas lantai
(ii) Tidak bersilang kaki atau melipatkan kaki semasa duduk
(b) (i) Bersuara lembut dan menggunakan bahasa yang sopan
(ii) Menggunakan kata panggilan yang betul
(c) (i) Mengepam tandas selepas menggunakannya
(ii) Memastikan lantai tandas sentiasa bersih sebelum keluar dari tandas

- (d) (i) Makan apabila semua anggota keluarga sudah hadir di meja makan
(ii) Mengunyah makanan dengan mulut tertutup dan tidak mengeluarkan bunyi
(e) (i) Tidak berbuat bising ketika orang lain sedang menonton televisyen
(ii) Elakkan daripada menonton televisyen dengan bunyi yang kuat sehingga mengganggu orang lain
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

6. (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Power KBAT

1. (a) Menjamin keharmonian hidup dalam keluarga
(b) Menunjukkan perasaan hormat kepada anggota keluarga
2. (a) Menjejaskan hubungan kekeluargaan
(b) Menyinggung perasaan anggota keluarga
(c) Mengurangkan interaksi antara anggota keluarga
3. (a) Tidak makan dengan gelojoh
(b) Menggunakan kutleri dengan cara yang betul
(c) Mengunyah makanan dengan perlahan dan senyap
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Hindari Ketagihan Hidup Sejahtera

Modul PBD

1. (a) Ketagihan merokok
(b) Ketagihan dadah
(c) Ketagihan penggunaan Internet
(d) Ketagihan perjudi
(e) Ketagihan arak
(f) Ketagihan menonton televisyen
2. (a) • Menjejaskan kesihatan seperti degupan jantung lebih laju
• Terdedah kepada risiko penyakit berbahaya seperti kanser
• Perubahan fizikal seperti gigi kuning dan bibir hitam
• Pelajaran merosot disebabkan kurang tumpuan akibat gian
(b) • Menjejaskan kesihatan seperti mata rabun
• Pencemaran minda kerana terdedah kepada maklumat yang tidak berfaedah
• Berasa letih, lemah badan dan hilang tumpuan terhadap pelajaran
• Leka dan membuang masa sehingga tanggungjawab terabai
(c) • Hilang pertimbangan diri, iaitu mudah marah sehingga boleh mencederakan orang lain
• Kesihatan terjejas seperti hilang ingatan dan penyakit gastrik
• Hilang harga diri
• Masa depan terjejas
(d) • Sanggup menipu dan mencuri untuk mendapatkan wang
• Menyebabkan tekanan perasaan kerana kalah dalam perjudian
• Tidak dapat memberikan tumpuan kepada perkara lain
• Menjejaskan masa depan apabila ditangkap atau dibuang sekolah
(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

3. Diri sendiri:

- (a) Memilih rakan sebaya yang baik
- (b) Memiliki jati diri yang kukuh
- (c) Menyertai aktiviti yang berfaedah
- (d) Mendekatkan diri dengan Tuhan

Ibu bapa:

- (a) Memberikan kasih sayang dan perhatian yang sepenuhnya
- (b) Memantau gerak-geri dan pergaulan anak-anak
- (c) Memberikan didikan agama dan moral yang secukupnya
- (d) Mendidik anak-anak tentang keburukan penyalahgunaan dadah

Pihak sekolah:

- (a) Mengadakan kempen kesedaran
 - (b) Memberikan kaunseling
 - (c) Mengenakan tindakan disiplin
 - (d) Mewujudkan persekitaran yang selamat
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

4. (a) (i) Menyiapkan kerja sekolah terlebih dahulu sebelum menonton televisyen
(ii) Mengehadkan masa yang digunakan untuk menonton televisyen
- (b) (i) Menanam azam yang kuat untuk berhenti mengambil pil ekstasi
(ii) Mendapatkan bantuan daripada pakar atau doktor
- (c) (i) Menggunakan Internet untuk aktiviti yang berfaedah sahaja
(ii) Mengehadkan masa penggunaan Internet
5. • Gembira dan bangga
• Ketagihan menjejaskan pelajaran dan masa depan
• Ketagihan menjejaskan kesihatan
• Ketagihan menjejaskan hubungan kekeluargaan
• Ketagihan menjatuhkan imej diri dan keluarga
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)
6. (a) • Menjauhi rakan yang merokok
• Katakan "tidak" pada rokok
- (b) • Tidak terjebak dengan permainan video dari peringkat awal lagi
• Mengisi masa yang ada dengan aktiviti luar seperti bersukan atau beriadah
- (c) • Mengawal nafsu diri
• Berpegang teguh kepada agama

Power KBAT

1. (a) (i) Masa depan yang gelap
(ii) Imej diri terjejas
- (b) (i) Menjejaskan hubungan kekeluargaan
(ii) Berlakunya pergaduhan dalam keluarga
- (c) (i) Mengancam keselamatan masyarakat
(ii) Hidup dalam ketakutan dan kebimbangan
- (d) (i) Pembangunan negara terbantut
(ii) Kehilangan generasi yang mampu memimpin negara
2. (a) Mengukuhkan jati diri
(b) Berpegang teguh kepada ajaran agama
(c) Menolak ajakan rakan yang bersifat negatif untuk mencuba sesuatu perkara baharu sehingga menyebabkan ketagihan
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Patuhi Peraturan Sekolah

Modul PBD

1. (a) ✓
(b) ✗
(c) ✓
(d) ✓
(e) ✗
(f) ✓
(g) ✓
(h) ✗
(i) ✗
(j) ✗

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

2. (a) Persekitaran sekolah kotor dan mempunyai banyak sampah yang dibuang di merata-rata
(b) Berisiko mendapat penyakit akibat persekitaran yang kotor
(c) Keselamatan warga sekolah terancam akibat tiada penguatkuasaan undang-undang
(d) Pengajaran dan pembelajaran tidak berkesan kerana sikap murid yang tidak mematuhi arahan guru
(e) Berlakunya masalah disiplin seperti pergaduhan, vandalisme, kecurian dan buli sehingga mengganggu kesejahteraan hidup warga sekolah
- (Terima mana-mana jawapan munasabah)

3. (a) Diminta berjumpa dengan kaunselor untuk sesi kaunseling
(b) Dilibatkan dalam program dan ceramah tentang pembentukan sahsiah
(c) Dihukum seperti didenda dan dirotan
(d) Digantung atau dibuang sekolah
- (Terima mana-mana jawapan munasabah)

4. (a) • Melicinkan proses pengajaran dan pembelajaran
• Murid dapat menumpukan perhatian terhadap pelajaran
• Mewujudkan suasana bilik darjah yang kondusif
- (b) • Memastikan murid dapat makan dan minum dalam keadaan yang selesa
• Menjamin kebersihan kantin sekolah
• Melahirkan murid yang berdisiplin
- (c) • Mengelakkan sebarang kemalangan dan kecederaan
• Menjamin keselamatan murid semasa menjalankan aktiviti sukan
• Melahirkan murid yang mempunyai semangat kesukanan
- (d) • Menunjukkan perasaan hormat kepada guru yang menyampaikan ucapan dan penceramah
• Dapat mendengar ucapan khas dengan jelas
• Dapat mengelakkan bunyi bising di dalam dewan
- (Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

5. (a) (i) Menghadiri perhimpunan dengan menepati masa yang ditetapkan
(ii) Berbaris dengan kemas
(iii) Berdiri tegak apabila menyanyikan lagu Negaraku
- (b) (i) Menutup semua suis elektrik, pintu dan tingkap kelas
(ii) Berbaris dengan segera di luar kelas
(iii) Berjalan ke padang mengikut laluan yang ditetapkan dengan pantas

Perasaan:

- Bangga
- Tenang

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

6. (a) Kebaikan mematuhi peraturan:

Dapat memberikan tumpuan dan mendengar pengajaran guru dengan jelas

Akibat tidak mematuhi peraturan sekolah:

Tidak dapat memahami pengajaran guru dan ketinggalan dalam pelajaran

(b) Kebaikan mematuhi peraturan:

Menjimatkan penggunaan elektrik di sekolah

Akibat tidak mematuhi peraturan sekolah:

Perbelanjaan sekolah untuk membayar bil elektrik menjadi semakin tinggi

(c) Kebaikan mematuhi peraturan:

Menjamin kesihatan yang baik dan mengelakkan murid daripada terjebak dalam kancah dadah

Akibat tidak mematuhi peraturan sekolah:

Dikenakan hukuman denda atau digantung sekolah

(d) Kebaikan mematuhi peraturan:

Harta benda sekolah berfungsi dengan baik dan dapat digunakan oleh semua warga sekolah

Akibat tidak mematuhi peraturan sekolah:

Pihak sekolah terpaksa mengeluarkan belanja untuk membaiki harta benda sekolah yang rosak

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

7. (a) Menghadiri sekolah setiap hari persekolahan

- (b) Memakai lencana sekolah dan tanda nama
- (c) Mengambil bahagian dalam aktiviti kokurikulum
- (d) Menghormati guru dan sedia menghulurkan bantuan
- (e) Beratur semasa membeli makanan di kantin
- (f) Menjaga kebersihan kelas dan menepati jadual tugasan
- (g) Membuang sampah ke dalam tong sampah
- (h) Menutup suis lampu dan kipas selepas digunakan
- (i) Menggunakan tandas dengan betul
- (j) Menjaga harta benda sekolah

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Power KBAT

- Memperkenalkan murid kepada jenis salah laku di sekolah
 - Menyelesaikan masalah salah laku yang berlaku di sekolah
 - Memberikan kesedaran kepada murid agar mematuhi peraturan sekolah
 - Menjamin kehidupan yang sejahtera dan selesa dalam kalangan warga sekolah
- Perlu menjalani sesi kaunseling
 - Dihukum dan digantung sekolah
 - Pelajaran merosot
 - Menjejaskan masa depan

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Kenali Hak Kanak-kanak**Modul PBD****1. Hak kanak-kanak dari segi kehidupan:**

- Hak untuk hidup dan membesar dengan sihat
- Hak untuk mendapatkan makanan, pakaian dan tempat tinggal yang sempurna

Hak kanak-kanak dari segi perlindungan:

- Hak untuk dilindungi daripada dadah, penjahat dan kecederaan
- Hak untuk dilindungi daripada semua pihak seperti ibu bapa, orang dewasa dan agensi kerajaan

Hak kanak-kanak dari segi perkembangan:

- Hak untuk belajar di sekolah
- Hak untuk belajar dengan sempurna

Hak kanak-kanak dari segi penyertaan:

- Hak untuk berjumpa dengan kanak-kanak lain
- Hak untuk menyertai kelab atau persatuan

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

- (a) Menjamin kesihatan dan perkembangan kanak-kanak
 - (b) Melindungi kanak-kanak daripada sebarang anasir jahat
 - (c) Menjamin masa depan kanak-kanak yang cerah dan cemerlang
 - (d) Membantu kanak-kanak hidup dan membesar dengan sempurna
 - (e) Menjadikan kanak-kanak sebagai orang yang berilmu pengetahuan dan aset negara
 - (f) Menjadikan kanak-kanak sebagai insan yang berguna kepada agama, masyarakat, bangsa dan negara
 - (g) Mengasah bakat, mengembangkan potensi dan meningkatkan kemahiran interaksi kanak-kanak dengan orang lain

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

- (a)
 - Menyediakan perkhidmatan perlindungan dan pemulihan kepada kanak-kanak daripada bahaya seperti terbiar, penganiayaan dan penderaan
 - Memberikan penekanan kepada perkembangan kanak-kanak dari segi fizikal, emosi, sosial dan mental
 - (b)
 - menguatkuasakan undang-undang berkaitan dengan pelanggaran hak asasi kanak-kanak
 - Menahan, menyiasat dan mengumpul bukti sesuatu kes berkaitan dengan kanak-kanak
 - (c)
 - Meningkatkan tahap kesedaran tentang keperluan membanteras pemerdagangan manusia dan penyeludupan migran, terutamanya kanak-kanak
 - Memperkukuh prosedur penguatkuasaan dan meningkatkan kerjasama pelbagai pihak
 - (d)
 - Melaksanakan program kesedaran berkaitan dengan keselamatan diri kanak-kanak di rumah, sekolah dan tempat awam
 - Memberikan semangat dan motivasi kepada kanak-kanak yang bermasalah kembali ke pangkal jalan

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

- (a)
 - Kanak-kanak di bawah perintah mahkamah
 - Kanak-kanak yang terbiar atau ditinggalkan oleh ibu bapa
 - Kanak-kanak yang tidak mempunyai ibu bapa atau penjaga
 - Kanak-kanak yang menjadi mangsa penderaan atau pengabaian
 - (b)
 - Pendidikan formal sama seperti kanak-kanak di luar
 - Latihan kemahiran yang sesuai dengan potensi dan bakat yang dimiliki oleh kanak-kanak
 - Program bimbingan dan kaunseling untuk membentuk personaliti dan tingkah laku yang baik dan cemerlang
 - (c)
 - Gembira dan bersyukur
 - Memberikan tempat perlindungan kepada kanak-kanak yang bernasib malang
 - Memastikan semua kanak-kanak menikmati hak asasi yang sepatutnya

- (d) • Mendermakan wang dan barang-barang keperluan asas
- Melawat rumah perlindungan kanak-kanak untuk menemani mereka melakukan pelbagai aktiviti

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

5. (a) • Menjejaskan perkembangan mental dan fizikal
- Cenderung menjadi pendera pada masa hadapan
- Tiada keyakinan diri
- (b) (i) • Sentiasa peka terhadap keadaan di sekeliling
- Membuat laporan kepada pihak berkuasa jika mengetahui berlakunya kes penderaan kanak-kanak
- (ii) • Menguatkuasakan undang-undang
- Melindungi kanak-kanak daripada semua bentuk penderaan yang dilakukan oleh anggota keluarga atau pengasuh
- (c) • Kanak-kanak ialah aset negara
- Kanak-kanak berhak mengecapi kehidupan yang selamat dan bahagia seperti orang biasa
- Kanak-kanak ialah golongan yang tidak berdosa

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Power KBAT

1. (a) Penculik ingin mendapatkan wang tebusan
- (b) Penculik mahu membalas dendam terhadap ibu bapa kanak-kanak tersebut
- (c) Penculik ingin menjadikan kanak-kanak tersebut sebagai buruh paksa di luar negara
2. (a) (i) Menguatkuasakan undang-undang secara tegas
- (ii) Mengenakan hukuman yang lebih berat kepada penculik
- (b) (i) Mengajar anak-anak tentang cara-cara mengelakkan diri daripada menjadi mangsa penculikan
- (ii) Menasihati anak-anak agar tidak bercakap dengan orang yang tidak dikenali
3. (a) Mencatatkan nombor pendaftaran van tersebut
- (b) Membuat laporan kepada pihak polis

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Rasuah Musuh Negara

Modul PBD

1. Rasuah bermaksud penerimaan atau pemberian suapan sebagai upah atau dorongan kepada seseorang individu kerana melakukan atau tidak melakukan sesuatu perbuatan yang berkaitan dengan tugas rasminya.
2. (a) Menawarkan dan memberikan rasuah
- (b) Menyalahgunakan kedudukan
- (c) Meminta dan menerima rasuah
- (d) Mengemukakan tuntutan palsu
3. (a) (i) Kehilangan pekerjaan
- (ii) Didenda dan dipenjarakan
- (iii) Imej diri terjejas
- (b) (i) Maruah keluarga tercemar
- (ii) Dipandang serong oleh anggota masyarakat
- (iii) Kehilangan tempat bergantung
- (c) (i) Menyebabkan ketidakadilan kerana mengetepikan hak-hak orang tertentu
- (ii) Hilang kepercayaan dalam kalangan masyarakat
- (iii) Harga barang dan perkhidmatan naik

- (d) (i) Sistem pentadbiran terjejas
- (ii) Keselamatan dan kesejahteraan rakyat terancam
- (iii) Hilang kepercayaan pelabur asing

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

4. (a) • Menanamkan sikap membenci rasuah
- Mempunyai pegangan agama dan jati diri
- Mengamalkan nilai kejujuran dalam kehidupan
- (b) • Melaporkan kegiatan rasuah kepada pihak berkuasa
- Tidak menggalakkan amalan menyogok untuk memperoleh sesuatu
- Sentiasa mematuhi undang-undang yang telah ditetapkan
- (c) • Menguatkuasakan undang-undang secara tegas
- Mengadakan kempen kesedaran tentang kepentingan menjauhi rasuah
- Melantik pegawai khas untuk menyelia jabatan yang mempunyai risiko yang tinggi dalam pengamalan rasuah

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

5. • Mendatangkan kesan buruk kepada diri, keluarga dan masyarakat
- Merupakan kesalahan yang bertentangan dengan agama, moral dan undang-undang
- Merupakan perbuatan dosa yang dimurkai Tuhan
- Meruntuhkan sesebuah negara dan memusnahkan bangsa

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

6. (a) • Menolak tawaran Andrew kerana hal itu merupakan salah satu kesalahan rasuah
- Melaporkan perbuatan Andrew kerana dia melanggar peraturan sekolah
- (b) Kesalahan menawarkan dan memberikan rasuah
- (c) • Dikenakan hukuman oleh pihak sekolah
- Dikenakan sesi kaunseling
- Imej diri terjejas

(Terima mana-mana jawapan lain yang munasabah)

- (d) • Didenda oleh guru
- Digantung sekolah
- Menjejaskan reputasi diri sebagai pengawas sekolah
- Dipecat jawatan

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

Power KBAT

1. (a) Kesalahan meminta dan menerima rasuah - Jai menerima wang suapan daripada sebuah syarikat semasa menjalankan tugas sebagai penjawat awam
- (b) Kesalahan menawarkan dan memberikan rasuah - Jai memberikan suapan sebanyak RM7500 kepada pembuat keputusan untuk mendapat peluang kenaikan pangkat
2. (a) Nama baik diri dan keluarga tercemar
- (b) Dipandang rendah oleh masyarakat
- (c) Dikenakan hukuman penjara dan denda
3. • Sikap tamak
- Ingin memperoleh kesenangan hidup tanpa bekerja keras
- Kurang didikan agama dan moral
4. • Ibu bapa menerapkan didikan agama dan nilai-nilai moral dalam diri anak-anak
- Menerapkan konsep keagamaan dalam sektor pendidikan
- Menguatkuasakan undang-undang secara tegas
- Mengadakan kempen kesedaran tentang bahaya rasuah

(Terima mana-mana jawapan yang munasabah)

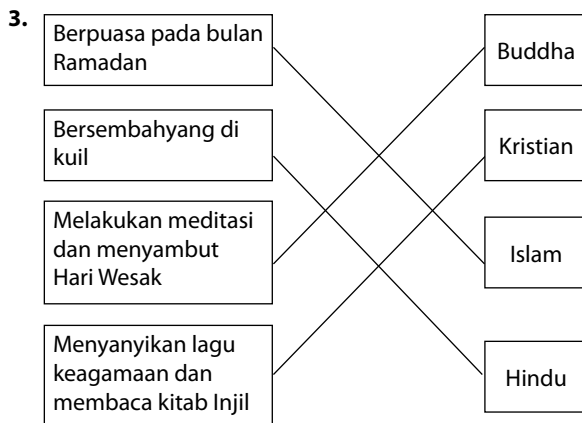
Pentaksiran Akhir Tahun

Bahagian A

1. A	2. A	3. C	4. D	5. A
6. C	7. C	8. B	9. A	10. B
11. D	12. B	13. B	14. C	15. D
16. D	17. B	17. A	19. C	20. A

Bahagian B

1. (a) Hubungan dengan orang lain lebih mesra
(b) Mendapat kepercayaan dan keyakinan orang lain
(c) Membantu untuk membuat keputusan yang betul dan tepat
2. (a) ✓
(b) ✗
(c) ✗
(d) ✓
(e) ✓
(f) ✗

4. • Hubungan mesra dan akrab
• Saling membantu
• Saling menyayangi
• Saling menghormati
5. (a) Saya akan menasihati rakan supaya mengubah sikapnya dan dapat menerima kumpulan yang terdiri daripada pelbagai kaum demi keharmonian hidup.
(b) Saya akan menasihati rakan supaya tidak menconteng dan merosakkan perhentian bas tersebut kerana kemudahan tersebut untuk kegunaan bersama.
(c) Saya akan menyertai semua aktiviti yang akan diadakan sebagai tanda memberikan sokongan kepada program 5R demi kelestarian alam sekitar.
6. (a) gigih berusaha
(b) tertutup
(c) penggunaan Internet
(d) menipu
(e) terjaga
(f) berdisiplin
(g) penyertaan
(h) pelanggaran hak asasi
(i) dorongan
(j) menyalahgunakan kedudukan